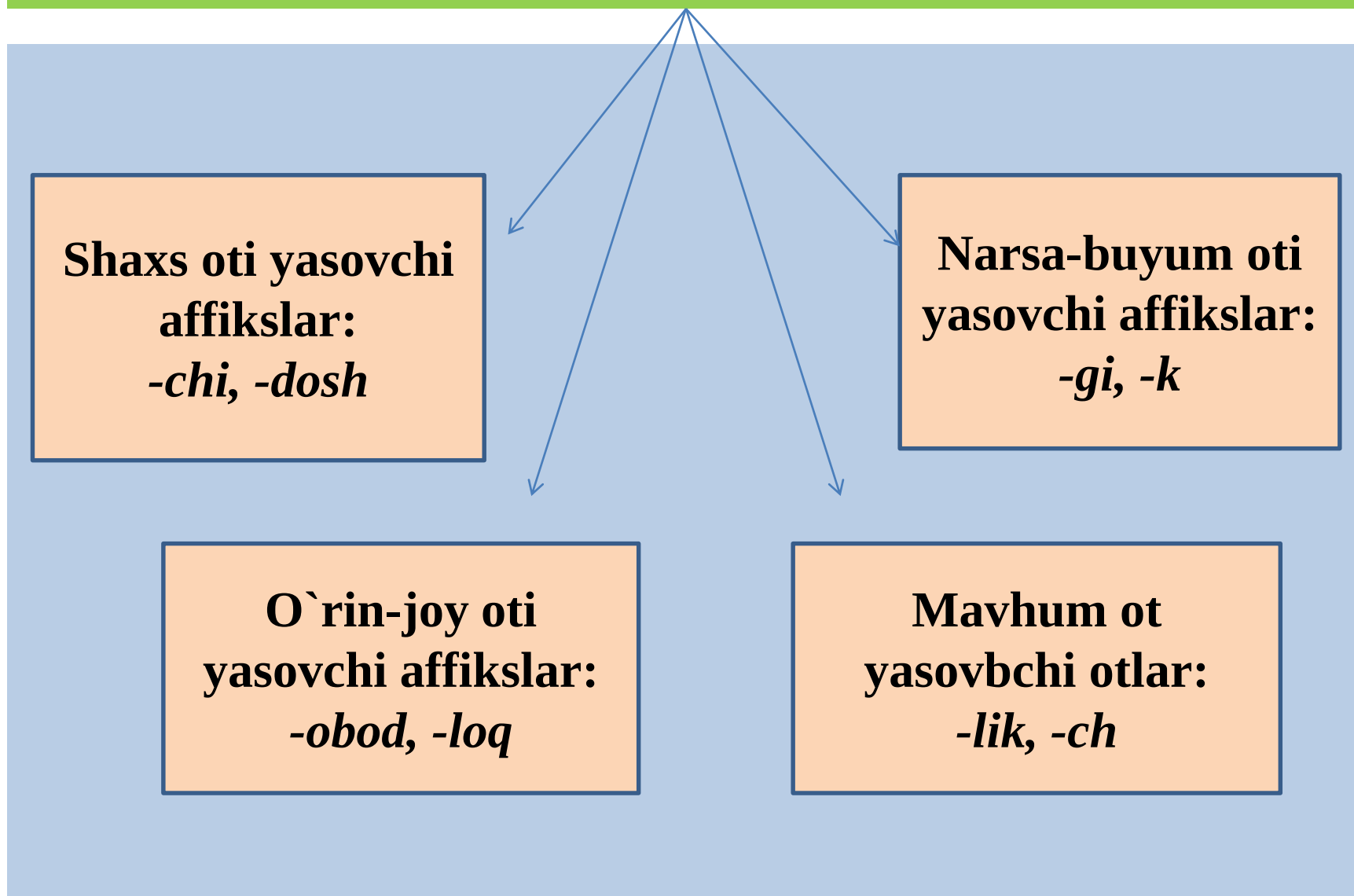

AFFIKSATSIYA USULI BILAN OT YASALISHI

KOMPOZITSIYA USULI BILAN OT YASALISHI

Qo`shma otlar:

- 1) ot bilan otdan: otquloq,
qo`larra;
- 2) sifat bilan otdan: ko`ksulton,
xomtok;
- 3) ot bilan sifatdan: gulbeor,
oshko`k;
- 4) son bilan otdan: mingoyoq,
qirqog`ayni, uchburchak;
- 5) ot bilan fe`ldan: o`rinbosar,
beshiktervatar;
- 6) fe`l bilan fe`ldan: iskabtopar,
olibsotar.

Juft otlar:

- 1) bir-biriga yaqin ma`noli so`zlardan: uy-joy, oyoq-qo`l.
- 2) sinonim so`zlardan: kuch-quvvat, oziq-ovqat, baxt-saodat.
- 3) antonimlardan: yosh-qari,
ost-ust.
- 4) butun-bo`lak ma`nosini ifodalovchi so`zlardan: tog`-tosh, idish-tovoq, gap-so`z, oy-kun, vaqt-soat.

ABBREVIATSIYA USULI BILAN OT YASALISHI

- 1) soʻzlarning birinchi harfidan: **BMT** (*Birlashgan millatlar tashkiloti*), **RTM** (*Respublika taʼlim markazi*).
- 2) birinchi soʻzning bosh qismini va boshqa soʻzlarning birinchi harfini olish bilan: **OʻzMU** (*Oʻzbekiston Milliy universiteti*).
- 3) soʻzlarning bosh qismidan: **ijroqoʻm** (*ijroiya qoʻmita*).
- 4) aralash, yaʼni birinchi soʻzning bosh qismi, ikkinchi soʻzni toʻliq keltirish bilan: **pedkengash**, **partmajlis**.

TAKRORLASH USULI BILAN OT YASALISHI

- 1) **ot takrorlanib ot yasaladi:** *bog'cha-bog'cha* (o'yin)
- 2) **fe'l takrorlanib ot yasaladi:** *yugur-yugur* (shoshilish)
- 3) **taqlid so`z takrorlanib ot yasaladi:** *Lik-lik* (ko'kat turi), *pat-pat* (mototsikl), *biyovbiyov* (qush), *shaqshaq* (qush).

SEMANTIK USUL BILAN OT YASALISHI

- 1) sifatdan otga ko‘chish: *o‘g‘il* (bola), *qiz* (bola), *ayol* (kishi), *chol* (odam);
- 2) fe’ldan otga ko‘chish: *kelajak* (O‘zbekiston kelajagi buyuk davlatdir);
- 3) juft fe’llar otga ko‘chadi: *keldi-ketdi*, *oldi-sotdi*, *qo‘ydi-chiqdi*.

Otlarning tuzilish jihatdan turlari

1. **Sodda otlar** birgina asosdan iborat bo'lgan otlardir. Bular o'z navbatida ikki guruhga bo'linadi:
 - a) **sodda tub** otlar so'z yasovchi qo'shimcha olmagan otlardir: *kitob, qalam*.
 - b) **sodda yasama** otlar so'z yasovchi qo'shimcha qo'shish bilan yasalgan otlardir: *ishchi, guldon*.
2. **Qo'shma otlar:** *belbog', qo'lqop, Yangiyo'l, yer yong'oq*.
3. **Qisqartma otlar:** *MDH, ToshDSHI*.
4. **Juft otlar:** *yem-xashak, ko'rpa-yostiq*.
5. **Takroriy otlar:** *choy-poy, in-iniga, tomir-tomiriga, don-dun, irim-sirim*.

OTLARDA MODAL SHAKL YASALISHI

- **-cha:**
- **-choq,-chak,-chiq:**
- **-(a)loq:**
- **-jon:**
- **-xon:**
- **-oy:**
- **-begim:**
- **-nisa:**
- **-bibi:**
- **-bek:**
- **-xo'ja:**
- **-gina:**

UYGA VAZIFA

- 1. Tegishli adabiyotlardan mavzuni konspektlashtirish.**
- 2. “Ona tilidan mashqlar to’plami”dagi tegishli mashqlarni bajarish.**
- 3. LTQdagi mavzuga tegishli qoliplarni to’ldirish.**